

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
 ๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
 ๓. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
- การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน ๒๗๓ คน ซึ่งผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นหน่วยในการศึกษา โดยมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๕๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (T-test) การทดสอบค่าเอฟ (F test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (LSD =Least, Significance Difference) ซึ่งส่งผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัยดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๗๓ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๐

มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๑ มีอายุ ๓๑-๓๙ ปี จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๑ มีอายุ ๔๐-๔๙ ปี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๐ มีอายุ ๕๐-๕๙ ปี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๐

มีรายรับประจำเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๖ รายรับ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๔ รายรับ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๗ รายรับ ๑๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๕

มีการประกอบอาชีพ รับจ้าง จำนวน ๒๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๔๖ ค้าขาย จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๖ รับรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๐ ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๐ และรับราชการ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๐ ตามลำดับ

๕.๑.๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔ รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖ และค่าน้อยที่สุดคือ ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖ มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านความพอประมาณ พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบาง

คอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ จัดให้มีการเรียนรู้ การมัธยัสถ์ การอดออม ตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ตามฐานะของตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ รองลงมาคือ จัดให้นักศึกษาเรียนรู้วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำเดือนให้เหมาะสมกับฐานะครอบครัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖ และค่าน้อยที่สุดคือ เน้นการจัดให้นักศึกษาเรียนรู้การเลี้ยงเปิด-ไก่ เพื่อบริโภคในครัวเรือนอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

๒. ด้านความมีเหตุผล พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว ด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๐ รองลงมาคือ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้หลักการ การปลูกพืช ผักสวนครัวตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ๔.๑๕ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘ และค่าน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๓

๓ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ จัดให้มีการเรียนรู้ถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๑ รองลงมาคือ จัดให้มีการเรียนรู้หลักการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่จะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖ และมีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือจัดให้มีการเรียนรู้การใช้ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก การปลูกพืช ผักสวนครัว เพื่อประหยัดในการใช้ปุ๋ยเคมี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๔ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘

๔. ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๖

เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้มีความรอบรู้หลักวิชาการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๘ รองลงมาคือ ส่งเสริมให้รู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ถูกต้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ และค่าน้อยที่สุดจัดให้มีการเรียนรู้เรื่องราวร่วมกันได้ โดยปลูกฝังสวนครัวแทนรั้ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๗

๕. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔

เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๑ รองลงมาคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนในชุมชนของตนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ และค่าน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักศึกษารักษาสภาพแวดล้อมบริเวณให้สะอาด สงบปลอดภัยจากโจร/ผู้ร้าย/ยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ และค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สรุปตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพมหานคร ในรายด้านมี ๒ ด้าน ได้แก่ด้านความมีเหตุผลและด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๔.ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้าน มีดังนี้

๑. ด้านความพอประมาณ

ปัญหาอุปสรรค พบว่าขาดการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านอาชีพเย็บปักถักร้อยเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการเรียนรู้ด้านอาชีพเย็บปักถักร้อยเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

๒. ด้านความมีเหตุผล

ปัญหาอุปสรรค พบว่าขาดการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

๓. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ปัญหาอุปสรรค พบว่า ขาดการจัดให้มีการเรียนรู้การใช้ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก การปลูกพืช ผักสวนครัว เพื่อประหยัดในการใช้ปุ๋ยเคมี ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการเรียนรู้การใช้ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก การปลูกพืช ผักสวนครัว เพื่อประหยัดในการใช้ปุ๋ยเคมี

๔. ด้านเงื่อนไขความรู้

ปัญหาอุปสรรค พบว่าขาดการจัดให้มีการเรียนรู้เรื่องรื้อกั้นได้โดยปลูก ผักสวนครัว แทนรั้ว ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการเรียนรู้เรื่องรื้อกั้นได้โดยปลูกผักสวนครัวแทนรั้ว

๕. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ปัญหาอุปสรรค พบว่าขาดการส่งเสริมให้นักศึกษารักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาด สงบ ปลอดภัยจากโจร ผู้ร้ายและยาเสพติด ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้นักศึกษารักษาสภาพแวดล้อมบริเวณให้สะอาด สงบ ปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายและยาเสพติด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้านคือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเงื่อนไขคุณธรรมเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่าการส่งเสริมให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่า ๐.๗๑ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนีย์ ม่วงจินดา^๑** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการกรมทหารราบที่ ๑ รักษาพระองค์ ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านเงื่อนไขคุณธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและด้านความพอประมาณ ส่วนการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากคือการด้านการปฏิบัติตนที่ดี ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน ด้านการวางแผนและแก้ปัญหาและด้านการเงิน ค่าใช้จ่ายตามลำดับและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สายน้ำผึ้ง รัตนงาม^๒** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาสมาชิกเสถียรธรรมสถาน ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกเสถียรธรรมสถานเห็นด้วยกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับค่อนข้างมากปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ การนำไปใช้ประโยชน์ และการนำมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

๑. ด้านความพอประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก แสดงว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม มีการจัดให้นักศึกษาเรียนรู้การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนอย่างพอเพียง การเรียนรู้ในเรื่องของอาชีพเสริมเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการทำบัญชี

^๑ ทัศนีย์ ม่วงจินดา, “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (๒๕๕๒).

^๒ สายน้ำผึ้ง รัตนงาม, “การจัดกิจกรรมตามความคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาสมาชิกเสถียรธรรมสถาน”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, (๒๕๕๑).

รายรับ-รายจ่าย ประจำเดือนเหมาะสมกับฐานะของครอบครัว มีการสอนเรื่องการใช้จ่ายอย่างมัธยัสถ์ การอดออม ตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ตามฐานะของตน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ**วลัยพรรณ จันทร์หอม**^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความพอประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรมตามลำดับ

๒. ด้านความมีเหตุผล จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่าทุกข้อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เอื้องทิพย์ เกตุกราย**^๔ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมตามลำดับและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัจฉรา ราชแก้ว**^๕ ได้ทำการศึกษา การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานขับรถโดยสารประจำทางมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ด้านองค์กร สังคมและครอบครัว ดังนั้นด้านครอบครัว พนักงานขับรถโดยสารประจำทางมีการจัดสรรเงินเดือนที่ได้รับให้เหมาะสมกับรายจ่าย

^๓ วลัยพรรณ จันทร์หอม, “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๓).

^๔ เอื้องทิพย์ เกตุกราย, “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑).

^๕ อัจฉรา ราชแก้ว, “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง จังหวัดปทุมธานี”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐).

ภายในครอบครัว เลือกที่จะประพุดิตนในทางที่ดีเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง อันได้แก่การเล่น หว่ย ด้านองค์กร พนักงานขับรถโดยสารประจำทางปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ขับรถด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ ไม่ประมาท หลีกเลี่ยงการดื่มสุราขณะปฏิบัติหน้าที่อันนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขนำไปสู่เป้าหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูมีการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงผลกระทบและวิธีป้องกันอันจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมพร้อมที่จะยอมรับในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาญชัย เพ็ชรประพันธ์กุล**^๖ ได้ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศไทย จากแนวปรัชญาสู่การนำไปปฏิบัติจริง พบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีความสมบูรณ์ทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตามครบถ้วนซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาเป็นนโยบายพัฒนาประเทศให้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมได้เป็นอย่างดี

๔.ด้านเงื่อนไขความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ว่าด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรอบรู้หลักวิชาการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วาลิฐี มณีโชติ**^๗ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารราบช่างที่ ๙ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วน

^๖ ชาญชัย เพ็ชรประพันธ์กุล, “การพัฒนาประเทศไทยจากแนวปรัชญาสู่การปฏิบัติจริง”, รายงานการวิจัยภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๒๕๕๐).

^๗ วาลิฐี มณีโชติ, “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารช่างที่ ๙”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (๒๕๕๒).

นายทหารชั้นประทวนที่มีอายุราชการ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

๕.ด้านเงื่อนไขคุณธรรม จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่าด้วยการส่งเสริมให้นักศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ใจทิพย์ อุไพพานิช^๕** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม”ผลการวิจัยพบว่าระดับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพอประมาณ การมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านเงื่อนไขความรู้ตามลำดับ

๕.๒.๒ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างด้าน เพศ อายุ รายรับประจำเดือน และการประกอบอาชีพ พบว่า

๑. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยนักศึกษามีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เป็นเพราะว่านักศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศชาย เพศหญิง มีการเรียนตามหลักสูตรเดียวกัน และครูผู้สอนให้ความสำคัญในรายวิชาต่างๆที่สอนด้วยดีอย่างต่อเนื่อง

๒. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน ได้ตระหนักในหน้าที่ และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรเดียวกัน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จึงมีความคิดเห็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม ไม่แตกต่างกัน

^๕ใจทิพย์ อุไพพานิช, “การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,๒๕๕๐).**

๓. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามรายรับประจำเดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาที่มีรายได้ประจำเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายด้านมี ๒ ด้านได้แก่ด้านความมีเหตุผลและด้านเงื่อนไขคุณธรรม คือ นักศึกษาที่มีรายได้ ๕,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับนักศึกษาที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๐ ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๔. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาที่มีการประกอบอาชีพต่างกัน ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ศึกษาตามหลักสูตรในสถานศึกษาเดียวกัน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า จากผลการวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมาปรับใช้ทางด้านการศึกษาในระดับต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ตั้งแต่ นักศึกษา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการและระดับประเทศ ควรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาใช้อย่างจริงจัง โดยมีความคิดพื้นฐานในการร่วมกันจัดการศึกษาให้สมดุล เน้นคุณธรรมนำความรู้มีวิถีคิดเป็นขั้นตอน เป็นระบบ พึ่งตนเอง แก้ปัญหาโดยการเลือกแนวทางที่เหมาะสม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติคือ ทำอะไรด้วยเหตุผล พอประมาณ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองมีความรู้คู่คุณธรรมอยู่ตลอดเวลา

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวม ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความพอประมาณ ควรจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องการดำเนินชีวิตตามทางสายกลาง มีความพอประมาณ โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

๒. ด้านความมีเหตุผล ควรจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการใช้จ่ายเงินในปัจจุบันและเป็นการเรียนรู้จักการวางแผนการอันยาวไกลโดยเน้นเหตุปัจจัยที่จะทำให้เกิดผลตามมาในอนาคต

๓. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควรจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เหตุการณ์ทางธรรมชาติ รวมทั้งประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน

๔. ด้านเงื่อนไขความรู้ ควรจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามหลักวิชาการต่าง ๆ ที่จำเป็นและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับรู้และนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นผลอันดีงามต่อตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

๕. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ควรจัดและส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในเรื่องหลักการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ด้วยการเสียสละ รู้จักประหยัด อดออม และรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนในชุมชนของตนอันจะเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาด สงบและปลอดภัยจากโจร ผู้ร้ายและยาเสพติด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวม ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความพอประมาณ ควรจัดให้มีการประชุมตัวแทนกลุ่ม หัวหน้าห้อง องค์กรนักศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒. ด้านความมีเหตุผล ควรนำหลักการบริหารงานอย่างมีคุณภาพของเดมมิ่ง P D C A มาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและมีการประเมินกิจกรรมทุกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ด้านเงื่อนไขความรู้ ควรส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลอดจนองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปยังหน่วยงานอื่น ๆ อย่างทั่วถึง

๕. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ควรมีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริมการนำหลักคิดดังกล่าวไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยผลสัมฤทธิ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๒. ควรทำการศึกษาและวิจัยในระดับชั้นอื่น ๆ ให้ทั่วถึงเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

๓. ควรศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อจะได้นำรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไปในอนาคต